SỐ THỨ 1669 — NGÀY THỨ SÁU 9 JUIN 1922 — [illegible] MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 273

BUREAUX

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
62 63 Rue de Coton, Hanoi

Gérant : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

TARIF

	Trung-kỳ	Nam-kỳ	Cao-miên	Pháp-quốc và Thuộc-địa	Ngoại-quốc
Một tháng	0$ 50	0$ 60	0$ 80	0$ 80	0$ 90
Các lãng vãng					
Các công-sở					
Sáu tháng	3 00	3 50	3 20	3 20	3 50
Ba tháng	1 50	1 75	1 60	1 60	1 75
Một tháng	0 50	0 60	0 55	0 56	0 60

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page	Une seule insertion. . . . 0$30 la c/m
	Par contrat annuel
	Par contimètre et par insertion. . . . . 0$15 la c/m
	Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
	Annonces judiciaires et légales. 1$50 la c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Thóc gạo ta bán còn được giá cao

Trong xã-hội ta, công, thương phần nhiều trông vào các nhà nông, mà nhà nông thì thường chỉ trông vào thóc gạo. Thóc gạo bán được cao, thì nhà nông được phát-đạt, mà các nghề công, thương cũng nhờ đó mà được phần phát đạt hơn lên; nếu gạo thóc mà bán phải giá hạ, thì những công lao nhà nông khó nhọc, đành phải chịu phần thiệt thôi. Sự thiệt về sự thóc gạo hạ giá cũng có lẽ chẳng kém gì phần thiệt mùa màng không được phong-thu là mấy. Nên ta cứ xem như năm thóc gạo hạ giá cũng năm mất mùa, thì các hàng tạp-hóa mọi nơi, phần ế-ẩm không bán chạy hàng có phải không hàng những năm được mùa cũng năm gạo bán cao giá không? Nói rút lại, giá thóc gạo cao, thì nghề công, thương bán được chạy, thóc gạo hạ, thì nghề công, thương ta phải ế ẩm khó-khăn; cái ảnh-hưởng quan-hệ với nhau một phần mật thiết vậy. Cái cớ thóc gạo của ta bán được giá cao hay phải giá hạ, sự ấy không phải nguyên ở xứ ta; mà công, thương ở ta thì phần nhiều khai-trương ở bản xứ, nên mới quan-hệ đến nhau. Làm sao thóc gạo ở ta cao hạ, lại không phải ở ta? Vì xứ ta thóc gạo xuất sản nhiều, số bán ra ngoài, còn gặp mấy số tiêu-thụ ở trong xứ, cho nên cái cớ thóc gạo cao hạ, thường theo những cơ-quan biến đổi ở các xứ ấn gạo ở xứ ta. Vì sao mà công, thương ở ta lại phần nhiều tiêu-thụ ở bản xứ? Vì công thương nước ta phần nhiều còn chật hẹp chưa khoáng-trương ở ngoài, chỉ kém ư-bản, những nhà công, thương lật vật phần nhiều làm ở bản xứ, mà những nhà xuất-cảng nhập-cảng, lên mặt buôn to bán lớn nào đã mấy ai; và chẳng số xuất nhập ở ta, trừ số thóc gạo ra, thì các hàng khác bán ra ngoài không thấm thấu đâu với số nhập-cảng; số nhập cảng đã nhiều như thế, tất nhiên phải cùng với các nhà công nghệ khác ở bản xứ, mà tiêu thụ trông về nhà nông, nhà nông ta thì cũng năm chí tám, ba tháng một ngày lại trông vào hột lúa. Mùa hàng nhiều, bán hàng chạy, trông vào giá thóc gạo cao; thóc gạo cao, được lợi nhiều, lại trông vào các xứ ta xuất cảng mà bán. Thế thì sự bán thóc bán gạo cao hay hạ, chẳng cũng quan-hệ cho nền kinh-tế nước nhà lắm sao? chẳng cũng cần cho toàn-thể thực-nghiệp-giới nước nhà sao?

Gần năm trước đây, các hàng tạp-hóa ta ở các tỉnh, đều kêu rằng hàng bán không chạy được bằng mọi năm. Ôi! hàng ế mà không bán chạy được lời, thì các nhà công, thương nhỏ ta, có cái hy-vọng một ngày giàu lên, tất chịu một phần trở ngữ, mà có lẽ lại nhiều nhà chịu lỗ nữa chứ chẳng không! cái nguyên-nhân hàng ế như kia, phần to nhất là thóc gạo không được giá bán, thì các sự sắm-sửa ở nhà nông, chắc cũng giảm một phần: nào tậu áo mành quần; nào bán dài ghế ngắn; nào giấy giấy dép dép; nào vải vải tơ tơ; nào miếng xà phòng; nào hàng quà-bánh; nào lát sàn sưởng; nào chữa cửa nhà; vật liệu cần dùng, nhất-thiết đều vì sự thóc gạo hạ-giá mà phải đình-chỉ; duy những điều không thể đừng được thì mới phải mua, chớ không dám sắm sửa hoa-mỹ như những năm được giá bán cao. Thế thì vật-hóa của các nhà công, thương ta làm gì chẳng tỉnh-vực.

Vì sao năm trước đây ta lại không bán được giá cao? Tưởng chẳng nói đâu xa, ngay như một sự năm ngoái ở Phi-luật-tân hạ lệnh cấm không cho thóc gạo Đông-pháp nhập-cảng bán ở đây, cũng là một cớ thiệt cho giá gạo ta đây. Nguyên ở Phi-luật-tân một năm ấn gạo của ta một số khá lớn; đến năm ngoái, các nhà điền-chủ ở Phi luật-tân yêu-cầu chính-phủ xứ ấy hạ lệnh cấm không cho gạo ta được bán vào, để cho cứ ấn gạo của xứ ấy với nhau, chớ nếu cứ để cho gạo Đông-pháp ta vào, thì gạo ta tất hơn, nên họ tranh nhau mà mua, còn thóc gạo của các nhà điền-chủ ở đây thành ra bán họ hoặc lại ế nữa, nên muốn bảo thủ lấy quyền-lợi của họ, thì tất phải cấm thóc gạo ngoài vào. Chính-phủ Phi-luật-tân, vì bênh vực cho quyền-lợi dân ở đây, nên cũng chiều lòng mà hạ lệnh cấm. Đành rằng lệnh cấm ấy, chẳng qua là sự tạm-thời, chẳng phải là kỳ-hạn vĩnh viễn, nhưng trong hạn ấy mà gạo ta không được bán vào Phi-luật-tân thì cũng là sự thiệt cho ta. Tuy gạo ta còn nhiều chỗ tiêu-thụ nữa, nhưng ở Phi-luật-tân thì gần hơn; gần hơn thì những phí-tổn vận-tải, cùng những lợi-lộc của kẻ môi-giới cũng rút bớt đi, sự vận-tải và lợi môi-giới đã rút bớt đi, thì gạo ta được cao giá. Còn bán ở các xứ khác, thì vận-tải có phần diêu vợi, cái tổn vì môi-giới cũng nhân thế mà tăng lên; thế thì ở nơi ấn gạo của ta, tuy bán được giá cao, mà rút lại ta bán phải giá hạ, những điều thiệt ấy giờ đã vào thời-kỳ quá vãng rồi. Đến bây giờ thì thóc gạo ta chắc sẽ được giá cao mà bán, gạo ta được giá cao mà bán, thì thực có lợi cho nền kinh-tế nước nhà, thực là đáng mừng vậy. Vì sao mà gạo ta bây giờ sẽ bán được giá cao? Nguyên một cớ ở Phi-luật-tân cũng có ảnh-hưởng, trước kia chính phủ ở đây, cấm không cho gạo ngoài bán, là đã lệu thóc gạo bán xứ đủ dùng cho dân, đến nay ở đây mất mùa, thiếu gạo không đủ dùng, nếu cấm gạo ngoài vào, thì dân ở đây chắc có nguy-cơ đói kém, nên chính-phủ ở đây lại phải xóa lệnh trước mà cho gạo Đông-pháp được bán vào, ấy là một cái cớ cho gạo ta bán cao đó. Ngoài ra lại còn như Trung-Hoa Nhật-bản, nơi thời bình-cách, nơi thì mất từ nuối nhiều, gạo các xứ ấy chắc không đủ nuôi nhân-dân ở đấy, thế thì chắc họ lại cần đến gạo ngoài, mà gạo ngoài thì ta là tiệp giáp gần hơn cả. Ấy cũng là một cớ cao giá cho gạo xứ ta, những sự bổ ích về nền kinh-tế nước nhà, năm nay đã có hy-vọng viên mãn tươi-tốt, mà nhất là nhà nông. Vậy dám khuyên các nhà có lúa ở xứ ta, đương độ đầu mùa này chớ nên bán đổ bán tháo, ta nên giữ lại mà đợi giá cao, chỉ sợ không có lúa nhiều, chớ không sợ không được giá bán. Còn các nhà buôn ta, có nhiều tư bản mà có thể xuất-cảng được, cũng nên lợi dụng dịp này, mà buôn gốc bán ngọn lấy thóc gạo của mình, kẻo lại bị Hoa kiều bọ hớt tay trên mất đây. Ta thường thấy các nhà buôn ta không hay chịu khó, gạo thóc ở những chôn thôn-ổ, những nơi suối rừng, đều không chịu đi mà mua lấy, cứ để mặc tay người Khách thao túng, ấy lật-vật thì mà mất một số lợi khá to, lợi ra ngoài. Vậy các nhà buôn bán ta, cho nên lỡ mất dịp này, mà để cho người Hoa-kiều mãi, còn các nhà nông ta nữa, thì chớ nên bán rẻ, mà nhất là bán-rẻ cho người ngoài. Thế thì ta mới mong thu được toàn lợi vậy.

BẠT MINH

ÂU CHÂU BIẾN TIN

HAVAS

Paris ngày 6 Juin 1922

Tàu đâm

Tin Buenos Aires. — Một chiếc tàu của Argentine tên là Villafranca đã bị đâm ở bờ sông Paraguay. Có 80 người bị hại.

Việc nước Nga

Tin Moscou. — Quan đại-sứ xứ Mông-cổ đã giao tín-nhiệm-trạng của bản chánh-phủ cho chánh phủ Moscou

Việc nước Nhật-bản

Tin Tokio. — Tòa Nộ-các Nhật-bản đã từ chức.

Paris, ngày 7 Juin 1922

Việc nước Đức

Tin Cassel — Có người ném nước cường-thủy vào viên nguyên chưởng-lý Scheidemann.

Việc nước Ba lan

Tòa Nội các từ chức.

Quốc trái Pháp — 57 95, — 77,90. — 62 55 — 63,15 — 90,55.

THẾ GIỚI TÂN VĂN

Mạng người rất trọng

Mới đây trong các báo Tây có đăng chuyện nhờ về vô tuyến-điện mà cứu được mạng người.

Số là một chiếc tàu Hoa-kỳ tên là *America* đương đi giữa bể bỗng tiếp được vô-tuyến-điện của một cái tàu khác cũng của người Hoa-kỳ tên là tàu *New England* xin đem viên thầy thuốc đến cứu cho một người làm máy bị bỏng hơi nước sôi rất nặng.

Tiếp được điện-tín ấy, tàu *America* bèn rẽ đường đi đón chiếc tàu kia. Tàu đi 150 dặm bể hai bên mới gặp nhau. Nhưng lúc bấy giờ bể đương dữ dội, hai tàu đến gần nhau không được, viên chủ tàu New England bèn buông một chiếc thuyền xuống, để cho viên thầy thuốc sang tàu kia. Ông thầy thuốc buộc thuốc đầu đấy lại, đưa người sang tàu *America*. Trong khi người đau ở trên tàu *America* thuốc thang mỗ ngày một bớt, tàu đi đến bến Panama có thể mang lên nhà thương ở đấy chữa. Hiện nay thì người ấy đã khỏi lâm rồi, chẳng bao lâu nữa mà khỏi. Xem như thế, thì biết rằng tàu có vô tuyến-điện ích lợi biết là dường nào, mà ở các nước văn-minh một mạng người trọng lắm vậy. Trong lúc sóng gió dữ dội, quay tàu thêm 150 dặm đường, cũng không quản thì-giờ tốn kém, mến là cứu được một mạng người là quí.

Tây hành lược ký

VII

(Tiếp theo)

Rồi chúng tôi đi dạo vào xóm người Xiêm ở. Ở quy cũng như Singapore, chỗ người thổ-trước ở nhớp nhúa tiều-điều bao nhiêu thì chỗ người Tây ở sạch sẽ tốt đẹp bấy nhiêu, phần nhiều nhà nào cũng có hai cửa để cho xe-hơi vào ra cho tiện, không phải đi quanh, ở trước giữa nhà có mái hiên rộng cho người lên xuống, xe đụt khỏi mưa nắng.

Phố xá người Tây thật là chỉnh-đốn, thành thoảng đã thấy có nhà nằm sàn tầng.

Dãy phố Tây có nhiều phố Ấn-độ bán các thứ trang-sức bằng vàng, bạc và bằng thạch rất nhiều, phố cũng sạch sẽ theo lối văn-minh, mà đồ bán phần nhiều là đồ giả mà nói thách một cách thái quá, người lạ hay bị rẻo gạt, mình đi qua, họ cứ ra cửa chào mời, mà ai cũng gọi là cơm-ma-lích cả (cam-rader).

Chúng tôi vào một hàng cơm Ấn-độ ăn cơm cho biết. Trong bàn ghế, bát đĩa theo cách Tây, coi cũng sạch sẽ. Trước khi ăn cơm họ hỏi mình ăn bốc theo cách Ấn độ hay ăn bằng dao thìa theo lối Tây. Đồ ăn thường có, thịt cừu cà-chua, bánh v. v. mỗi thứ riêng nhau, mà thứ nào cũng bỏ nhiều curry cay lắm, khi ăn thì trộn lẫn cả vào với cơm thật là khó ăn.

Đọc đường thường có những người làm trò quỉ-thuật để xin tiền họ làm cũng lắm trò coi được.

Chỗ này nhiều dân từ chính, cho nên nhiều người giáo hoạt, mà nhất là bọn phu xe và chèo đò là bọn hay bắt bí những người qua đường lắm.

Chúng tôi thuê xe hơi đã mã-cả và xem giờ giao hẹn trước rồi chúng tôi đi dạo có một giờ rưỡi mà người cầm xe nhất định trở lại bắt tính 2 giờ, tự ý nó định về ăn bớt chỗ nó một nửa giờ, không nói gặp có ông Legay cũng đi với chúng tôi, ông là người Pháp, mà sinh-trưởng tại Pondichéry ở Ấn-độ, trước khi về Pháp ông ghé xuống Colombo đi thăm ngoại-quản cũng ở Ấn-độ, rồi đón qui phu-nhân về Pháp. Ông bắt đành xe về tận sở cho thuê, nói với chủ xe, chỉ trả một giờ rưỡi mà không cho người cầm xe một xu nào ngoài cả. Vỗ quít dày gặp phải mông tay nhọn, thế là cu cậu xôi bỗng bỗng không, đứng kiếp!

Chúng tôi lên Singapore và Colombo đều nhờ ông Legay làm hướng-đạo, vì ông quen thuộc các xứ này lắm, nhờ có ông mà biết được nhiều điều có ích. Khi đến Colombo, ông nhiệt-việc sắm, tôi mà ông xếp lại cả, đem chúng tôi xem xong rồi, ông mới lo-liệu việc riêng. Vậy có lời cảm tạ và nên nhắc: trong vài tuần nữa sẽ được gặp ngài và qui phu-nhân ở Paris vậy.

Bến Ấn-độ này trừ nước Tàu ra thì Ấn-độ là đất nước rộng và người nhiều nhất. Trên đất thiên chi rộng cả ao lớn, một kho vô tận, dưới đất thiên chi mỏi khoáng bửu thạch, những của thiên nhiên, cao có mãi Hi-mã-lạp-sơn, sản có sông Hằng hà, văn-chương Ấn-độ xi cũng chịu là vĩ đại. Ấn-độ là một nước văn-minh cổ, có lịch-sử là quốc-trọng của phật Thích-ca.

. . . . . .

Phái-bộ Trọng-kỳ lợi-cảo.

Thế nào gọi là hợp thời?

Ta thường nghe thấy nói: « *Thế mới hợp thời* ». Bàn bà trẻ con, người già người trẻ làm việc gì người khác thấy trái mắt bèn bỏi, thì vội trả lời: « Làm thế, bay ăn ở thế mới hợp thời... » Nhưng có cái hợp thời là hay, có cái hợp thời là dở. Đã có dở có hay, người ta ở đời phải cần thận chớ biết hợp thời mà đề cái theo là có hại. Ta xét một vài việc để rõ thế nào là « hợp thời hay » và thế nào là « hợp thời dở ».

Văn-minh tiến-hóa, nên các khí-dụng nhà nông chế tạo tinh-xảo tiện dùng. Bác làm ruộng rộng vốn mua một cái cày máy, các người làn bàng thấy bác sắm cày máy bỉu môi mà nói rằng: « Chúng tôi không có cày máy chẳng làm nên việc hay sao? Cứ dùng cay bừa của ông cha mình dùng mấy mươi đời nay, mùa màng chẳng phong-phú hay sao? » Bác nông-gia ung dung đáp rằng: « Dùng thế mới hợp thời. Tôi dùng cày máy, cũng bỗng nhiên thời-giờ mà được nhiều việc hơn. Bây giờ dùng cày máy làm ruộng thu-lợi được nhiều hơn khi xưa dùng trâu bò kéo cày. Một là lợi thời-giờ hai là thu hoạch được nhiều, chẳng bao lâu kéo lại được cái món tiền bỏ ra mua máy. Như vậy, vừa thêm lợi vừa lợi-dụng được các điều tiến-hóa của khoa học. » Xưa kia đi đường trường, ta đi bộ, người có tiền đặng tiền đi cáng đề là tiện; ở sông, ta dùng thuyền, thuyền gió kéo buồm hay thuyền chạy xuôi thuận dòng nước chạy kể đã là nhanh. Đến bây giờ dù-thị không phải là hợp-thời trên bộ có xe kéo, xe ngựa, xe hơi bôn-xa dưới nước có hỏa-thuyền, trên không-trung có phi-cơ. Xưa kia dân bà con gái chân đi dép, đầu đội nón nghệ là lịch-sự. Bây giờ cho là không hợp thời: hàng ngày ta trông thấy dân bà con gái chân đi giầy mõm nhái, tay cầm ô! Xưa kia đàn ông con trai chân đi giầy gia-định ngày tết đi giầy vân-hài, đầu đội nón dứa là nhã; Bây giờ đi g thế không hợp-thời. Thuở trước, người đi học dùng bút lông mèo, thoi mực tàu. Bây giờ cho là trái mùa; người đi học dùng ngòi bút sắt, cái cặp sách.

Đến trong câu truyện cũng có người dùng lắm tiếng mới ngỡ là cho là hợp-thời ». Nào là « *cừ* » « *sang* », nào là « *bánh* », « *bốp* », v. v. Còn biết bao nhiêu tiếng tệ tai kể sao cho xiết! Ta không dùng những tiếng ấy, có khi họ cho là « *hủ* », cho là nói cái chuyện không « hợp thời ». Có người tự-đắc là văn-minh, là tự-do, ngôn-ngữ cử chỉ đối với ông cha về các bực tôn trưởng tuổi tác mà tỏ vẻ không khiêm-lễ; trong gia-đình anh em trai không thuận dường không hòa; vợ chồng đối đáo, chồng ăn chả, vợ ăn nem. Tình bề ngoài chỉ thấy trác lợi. Ôi! cư xử thế là hợp thời hay sao!

« *Thế mới hợp thời* », là câu đầu lưỡi, con người nếu sai lễ tiến-hóa, muốn vẫn rập cái đi-truyền hay của ông cha để lại cho, dành rằng muốn văn-minh tiến-hoa, thì bỏ điều hủ không nên cần nệ, là một lẽ đương-nhiên. Nhưng là phải suy xét cho chung, cho nhằm mắt lưa cho kiểu, đường quang không đi, dám quăng bỏ rậm; nói liều, đến nỗi điều hay thì bỏ, đem đi tập nhiễm, như trong nhà của quen đạo làm của, con đối với cha như ngang hàng; ra ngoài người trên kẻ dưới mất cả trật-tự!

Vẫn biết rằng lẽ tiến-hóa là phải theo, nhưng cổ-phong ông cha ta đi-truyền có những điều hay không thể nhất thiết bỏ được cả. Dù vì thời-nghĩa tiến-hóa cho hợp thời đi vì chủ-nghĩa bảo-tồn phong-hóa, ta cũng phải bình tâm suy xét cho đến nơi, mới khỏi đi sai đường lạc lối. Đương lúc phong-trào khai-hóa lan khắp trong nước, là lúc giao-thời, điều gì bay bỏ theo, chớ có nhận-diện mất nền cũ gốc xưa, mà cái dở ngày thêm nhiều. Như trong sự sinh-hoạt, ta có thể làm cho đời ta thêm vui thêm sướng, nhưng ăn tiêu ra xã, chẳng bao lâu lụy đến thân. Có kẻ thấy người ở nơi cao nhà rộng, muốn được như người, muốn ăn ở hợp thời, thành ra đeo công mắc nợ, cái khốn cái khó theo ngay sau lưng. Đừng như ai nông-nổi bắt-chước cái « hợp-thời » thấy mình không có lẫn lỗng gác tía đã vội hạ-phẩm giá mình, thật là nghĩ sai lắm. Đó là bề tinh-thức mà thôi. Việc tiến-hóa trong khoa-học không phải là không có ích. Nhờ khoa-học tiến-hóa chế tạo ra máy móc, công việc làm được nhanh-nhẹ, sản xuất ra được nhiều vật-dụng. Dù thế mặc lòng, nếu chỉ tiến hóa về đường vật-chất, mà không tiến-hóa về đường tinh-thần luân-lý, cũng là không có giá-trị là còn có điều khuyết điều vậy. Cần phải hai đường cùng nhau tiến-hóa cho tương-đương. Về chăng chính về phương-diện tinh-thần luân lý mới thật gọi là tiến-hóa. Chính về đường tinh-thần, người ta phải có công cũng sức làm cho đời người mỗi ngày thêm vẻ xinh đẹp sung-sướng. Trong khi tạo học-hành cho tinh-thần tăng tiến, ta lợi-dụng những khí dụng đã nhờ khoa học về tài-năng của nhân-loại chế-tạo ra để cho đời ta thêm tiện-thôn gì, thế mới gọi là « hợp-thời ».

Theo lẽ đó, mong những phong-hóa cũ có lắm điều hay, vì công ông cha để lao tâm, khổ tứ mới đi-truyền lại cho ta, ta phải theo cư-xử, ngôn-ngữ cái thời đại quá-khứ của ông cha là những khe tăng, đáng qui đáng trọng tưởng thời nào mà chẳng hợp. Nếu ta biểu lắm hai chữ « hợp-thời » mà bỏ phong hóa hay, không duy-trì quốc-túy, là ta vong ân tiên-nhân đó.

Vậy, muốn cho hoàn-toàn lẽ văn-minh tiến-hóa, và khỏi sai nghĩa cái hợp-thời, cần phải tinh-thêm cùng vật-chất tiến-bộ cho thích-đáng.

T. Q. B.

VĂN UYỂN

Ngẫu đề

Gặp buổi cơn mình bàn Á. Âu,
Nỗi ta, ta biết một ta sầu.
Văn-chương nhẹ gió cơ còn giảm chữ,
Thọ-phê lễ nước dễ mấy câu.
Đôi bước công danh mang nhẹ nhẹ,
Hai vai trang hiếu chửa đâu đâu,
Nhưng thôi đến thế đành thôi thế,
Non nước còn dài tuổi vẫn lâu.

Cảnh bão

Bể rộng, trời cao phận bọt bèo,
Trời bao nỡ để cái sương gieo.
Nỗi chìm sá quản đành thân thế...
Bỏ bến là đâu nghỉ chẳn phèo.

Vịnh cảnh hoa

Sớm mơi phơi mãn tối đã phai,
Trò đời biến đổi thế thôi thôi!
Trông hoa mà lại thương người nhỉ?
Cái kiếp trần-hoàn có mấy mươi.

Tuyết-Hai

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được hiểu biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài quí ông nào mua thì gửi tiền cho, hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì báo quán không trả. Đó. [illegible] tiền báo thì tính từ kỳ [illegible] không nhận được tiền thì báo quán [illegible]

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

Bảo-tồn Khổng-học

DỊCH SÁCH LUẬN NGỮ

Loại thứ II

Nói về luân-lý

(Tiếp theo)

24. Quân mệnh triệu, bất tỉ giá hành hĩ.

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho về thiên Hương-đảng tờ 28).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử khi đương làm quan, lúc nào vua sai người lại triệu thì ngài lập tức đi ngay, không đợi xe ngựa, ấy là ngài kính lệnh vua vậy.

25. Quân tử thực, tất chính tích tiên-thường chi. Quân tử tinh tất thục nhi tiễn chi. Quân tử sinh tất súc chi.

(Xem trong bộ tử thư chính văn chữ nho về thiên Hương-đảng tờ 28)

DỊCH NGHĨA — Vua cho đồ ăn chín thì ngài ngồi giữa chiếu mà nếm thử đồ ăn ấy. Vua cho đồ sống thì ngài nấu chín mà dâng gia-tiên. Vua cho vật sống thì ngài để nuôi. Ấy là ngài tôn kính vua vậy.

26. Thị thực ư quân, quân tế tiên phận.

(Xem trong bộ Tử-thư chính văn chữ nho về thiên Hương-đảng tờ 28)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử khi ngồi hầu ăn với vua, trong lúc vua còn dương tế chưa ăn thì ngài ăn trước, như thể ngài nếm đồ ăn trước cho vua vậy, không dám cùng vua ăn như ăn khách. (Người đời xưa lúc ăn uống đều có lễ người sang thảy ra sự ăn uống rồi mới ăn uống sau. Lúc dâng cơm vua ăn, người nhà bếp phải nếm các thứ đồ ăn trước).

27. Bằng hữu tử vô sở qui, viết: ư ngã thân.

(Xem trong bộ tử thư chính văn chữ nho về thiên Hương-đảng tờ 29.)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử khi gặp người bạn mất mà không có chỗ thân-thích nào nương tựa được, thì ngài nói: tu vì bạn mà làm lễ quyến tang, ấy là ngài hậu tình bằng hữu vậy.

28. Bằng hữu thi cựu, tuy xa mã phi tế: nhục bất bái.

(Xem trong bộ tử thư chính văn chữ nho về thiên Hương-đảng tờ 29)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử xử với bạn, dẫu bạn có đem cho xe ngựa là vật qui trọng, song cũng là nghĩa bạn-bè giúp đỡ cho nhau, thì ngài cứ lấy mà không lạy ta, chỉ có khi nào bạn cho thịt tế, thì ngài lạy ta rồi mới nhận, ấy là ngài kính tế tiên bạn cũng như tế tiên mình.

29. Vấn nhân ư tha bang, tái bái nhi tống chi.

(Xem trong tử thư chính văn chữ nho về thiên Hương-đảng tờ 28)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử khi có sai người đi hỏi thăm người ở nước khác, lay hai lay mà tiễn đi, ấy là trọng nghĩa bạn vậy.

30. Tử-Cống vấn tiễu. Tử viết: trung cáo nhi thiện đạo chi, bất khả tắc chỉ, vô tự nhục yên.

(Xem trong bộ tử thư chính văn chữ nho về thiên Nhan-uyên tờ 9)

DỊCH NGHĨA — Ông Tử-cống (học-trò của-đ Đức Khổng-tử) hỏi đạo chơi bạn. Đức Khổng tử đáp rằng: Đạo xử với bạn, như bạn có lỗi thì lòng răn bảo mà thiện từ dẫn dụ; nếu bạn không nghe thì thôi, đừng để đến nỗi tuyệt giao mà tự thủ nhục.

(Còn nữa) D.-B.-T.

TỰ DO DIỄN ĐÀN

Cái nạn nuôi đầy tớ bất lương

Trong buổi này nhiều người vì nhà nuôi đầy tớ, thường khi gặp phải luôn những đứa bất lương, cho nên cái sự nuôi thằng bếp, thằng xe, con vú, vú già, thằng nhỏ, con nọ chúng nó đều là đứa gian tham một cách gớm ghê, hoặc là ăn trộm của chủ, lừa chủ, hoặc là nội-công đêm mở cửa đưa kẻ bung-đồ vào nhà, để giết người lấy của, hoặc là thỏi bùa mê vân vân.

Những đứa đi đưa đầy tớ, toàn thị là đứa vu vơ, vì được đứa nào mà nó đều lấy vạn đứa đưa thời những đứa đưa mang đi nhà nầy để ở kéo xe, nhà kia để ở vá xe, nhà nọ để ở vú già, nhà khác để ở con nọ, thằng nọ, để lấy tiền của chủ cho thôi nó xong lúc ấy rồi, rồi ra nó ở gian ngay, thật thà, làm ăn cẩn thận thì chẳng thấy, giả thử chúng nó có cũng một vài lần ăn trộm, lừa đảo làm sự gì lỗi hay là ăn trộm, lừa đảo của chủ, thì những đứa đưa không có trách-nhiệm, giả sử có thưa đứa đưa lên Cảm, thời mồm miệng chối lấp đi không nhận rằng mình đưa.

Trong một dám đầy tớ đi ở thời vài ba đứa chung nhau một cái thẻ thuê thân, cũng có đứa thẻ nhà quê một hai năm chưa đổi lấy thẻ mới, cũng có đứa này mượn thẻ của đứa khác để đi mượn đứa đưa đi ở xong rồi lại giả đứa khác, dẫu cho tùng sử mà nó ẩn trộm hay là làm điều gì bậy với chủ rồi trốn đi thời cũng khó lòng mà dò và tìm cho được, cho nên đứa đưa người ở cứ ngày ngày đi tìm ở các ngã ba ngã bảy, vì quảng vơ xiên bẹ đứa nào cũng đưa vào ở để lấy tiền quả cho trời, bay đó mặc kệ đầy tớ với chủ nhà đầy mà thôi.

Lại còn những đứa ở đã lĩnh lương của chủ, giả đổ tháng rồi, chúng nó lại sinh sự và vu cho chủ còn thiếu tiền lương của chúng nó rồi lên thưa quan Cảm vu và chủ không giả tiền công, nhưng không bao giờ sở Cảm có tin những lời vu ấy.

Nhà nào mà nuôi nhiều đầy tớ, lắm khi bị mắc những nỗi ấy. Từ xưa đến giờ, biết bao nhiêu nhà bị phải quân đầy tớ làm hại và làm phản, biết bao nhiêu nhà mất của cũng không có thể truy ra và làm nỗ được là bởi vì tội đã nói mấy đoạn ở trên nầy rồi. Đầy tớ có nghĩa thời ít phần chủ thời nhiều.

Những đứa ở kéo xe chủ đã mà-cả công bằng lô gỗ vậy tới tháng lĩnh tiền bỏ ngay xe cứ không nói năng gì với chủ.

Những đứa [illegible] người ta họp muốn đòi thêm tiền công, chủ chưa kịp giả hết tháng bỏ con người ta mà về cũng không đợi cho chủ mượn và khác thay đâu, cũng có con vú nuôi con người ta đó ba, bốn tuổi cho đeo những đồ vàng trong mình, rồi con vú đem ra chỗ vắng mà lột hết cả rồi, bỏ con người ta ở đấy mà trốn đi mất.

Còn như thằng nhỏ, vú già, thằng bếp, con đồ ở chủ nầy nói chủ khác tối, ở chủ khác nói chủ kia xấu chỉ chăm chăm tìm những sự phàn chủ mà ăn gian ăn lận ăn cắp ăn vặt, rồi còn làm những sự gian ác hơn nữa.

Nói tóm lại nuôi đầy tớ thời nay thật là nguy hiểm, tai ương bất chước người lấy đầu số đưa người ở số Mật-thám mà tìm người, và ta cũng nên xin với chánh phủ bắt buộc những đầy tớ làm với chủ ba năm mỗ đưa phải có một quyển sổ riêng (livret) như là đầy-tớ làm với chủ Tây vậy.

H. Đ. V.

Đoán thiên tiền thuyết

Chuyện anh A-li-Bê

Có một ông vua nước Ba-tư (Perse) tên gọi là A-ba định đi du-lịch các chốn nhà quê, nhưng không muốn cho dân biết mình là vua để chiêm-nghiệm phong tục cho dễ, nên mới gọi một ông quan thị đến bảo rằng: « Trẫm xưa nay chưa được biết rõ phong tục chân thực của dân, mà bề khi trẫm đem gần ai, thì bình như họ giả mạo cả, thành ra trẫm không được coi cái gì là chân-thiệt. Nay trẫm muốn đi du lịch các chốn nhà quê để xem cách họ ăn ở ra sao. Trẫm trong mặt mặt các bậc công-hầu, nghe mãi nhưng lời xiểm-xúc của kẻ gian-thần, chúa cả mắt, chẳng cả tai, nên trẫm bây giờ muốn đi xem các người cày ruộng cùng kẻ mục đồng, họ chưa từng trông thấy trẫm lần nào. Vậy ngươi nên đi với trẫm, » Rồi hai người cùng đi ăn mặc rất xuềnh xoàng ai trông thấy cũng không biết là vua, đi hết làng nọ sang làng kia, thấy cái cảnh thường quê mùa thì lấy làm vui thú lắm, những nghỉ đến cách ăn tiêu cư xử ở chốn triều-đình mà ngài ngài trong dạ. Có khi gặp bữa thì ngồi ngay ở trong đầy nhà tranh vách nát kia mà ăn nông, tuy không cao lương mĩ vị gì, nhưng vì đi bộ xa nên trong bụng đói, ăn ngon miệng lắm. Khi đi qua một cánh đồng cỏ, lốm đốm những bướm vàng hoa đỏ, ở bên lại có một cái suối nước trong rất tiếng chảy réo rắt nghe êm tai lắm, mới đến gần thì thấy có một thằng mục đồng nhỏ đương ngồi dưới bóng cây đa to, thổi còi, vừa trông đàn cừu ăn loanh quanh ở đấy. Vua đến đã mọn men đến gần thì thấy mặt mũi thằng bé khôi ngô lắm, coi bộ xuềnh xoàng mà có vẻ mĩ miều đẹp đẽ, hỏi ra thì nó nói tên là A li Bê, nhà cha mẹ nó chẳng không ở xa cách chỗ ấy bao nhiêu. Nghe những câu giả nhời của nó thì biết nó là người thông minh; hai con mắt thì nhanh nhẹn trông không có dáng dữ dội gì, cái miệng cười cũng cái tiếng nói, ra bộ thú vị mà hòa nhã. Tuổi mới độ đôi tám, mà tầm người cao nhớn đẫy đà, trông rất khỏe khoắn. Vua lấy làm là mắt nói nhỏ với quan thị đi theo rằng: không nên để cho thằng mục đồng ấy biết mình là vua, kẻo hắn biết thì sợ mất đám mà ngàn ngại có thể không có về tự do thiên nhiên đặng đã nhiên. Từ thuở bé trẫm chưa được đứng bên một người nào mà tình nết như thằng mục đồng này. Trẫm tưởng rằng: giá thằng này mà được kẻ giáo dục cho thì chắc thành tài được. Trẫm muốn đem nó về định nuôi để dạy dỗ nó. Người nên chú ý đến cho. » Được hai hôm quan thị dắt thằng mục đồng ấy đến cung vua. Vua sai người dạy nó đọc, viết và hát, lại nuôi thầy chuyên môn để dạy các khoa cách trí và các mỹ-thuật. Lúc đầu, anh ta trông thấy lâu đài nguy nga, vàng ngọc ngổn ngang, công cách cư xử trong triều đình mà hoảng cả mắt lên, thành ra cái tâm tính của giới bần phu cho xưa nay vẫn tự nhiên xuềnh xoàng đến nay đã hơi khác. Mới lúc vào còn mặc cái áo dị chân cừu, mang theo một cái sáo để thổi, mà nay cái áo thì dây những ngọc ngà đương chỉ xanh đỏ, cái khăn thì rặt những vàng bọc, vòng trắng vòng tím.

Học hành một ngày một tấn tới, để thông minh sẵn là thông minh thêm, vả thấy thế, yêu giấu lắm, ban cho nhiều tiền để tiêu, sau lại bổ cho làm một chức quan to ở một tỉnh xứ Ba-tư, ngày ngày chỉ có việc giết chúng của bầu nhà vua mà thôi.

Là kẻ mục đồng mà vụt một lúc bổi lên một ông quan trọng trách như vậy lại được vua coi như con, muốn làm gì thì làm, tưởng sướng lắm thì phải thế mà không; lắm khi anh ta nghĩ buồn bực sực nhớ đến lúc trước thì than rằng: « Ôi bỏ, những ngày vui thì của ta ôi! những ngày mà ta đã được ưởng những cuộc cực lạc, không có một chút mơ ăm ngày niềm não, những ngày mà đã hai ba năm nay ta chưa hề được nhưng bao giờ ấy, không biết rằng ta còn có ngày nào được như thế nữa không. Hãy giờ người ta cho ta những liền bạc đành vọng như thế nay thì ta lại mất những ngày vui thú như kia. »

Cũng có khi, muốn về thăm quê hương, thăm các chốn cũ mà mình đã từng có dấu chân, thăm những nơi cây cối um tùm ngày ngày mình thường đứng dưới bóng mát để thổi còi, lúc nào cũng chỉ tưởng tượng đến những cuộc vui thú ở làng mình, cũng với cha mẹ mình, anh em mình và chỉ em mình cùng hưởng cái cảnh ăn bẩn lạc nghiệp, mà những lúc tối trong lòng, lấy chốn kinh-kỳ làm chốn khổ . .

Ấy ngày ông vua cha còn sống mà lũng bực bội khó chịu như thế, huống đến khi ngài đã băng hà đi rồi, con là Sê Phi lên nối ngôi, thì lại khốn nạn trăm chiều.

Nguyên là các nịnh thần thấy vua tin dụng gì quá hóa anh ta thì đem lòng ghen ghét, những rắp mưu làm hại. Nay nhân gặp dịp hoàng tử Sê Phi nối ngôi trẻ người non dạ, lại dại dột chẳng hay, lại có tính hay hoa phóng túng nên cố ý xui xiểm để làm cho anh ta mất cái vị trí tối ấy đi; trước thì còn tâu rằng: « tâu bệ-hạ, anh A-li-bê ngày xưa được vua tin cậy quá, nên anh ta không sợ gì cả, bao nhiêu chân ngọc của nhà vua, anh ta chỉ chọn lấy những cái đẹp qui cái đi mà thôi chứ không đoái hoài đến, xin bệ-hạ thử hỏi xem sao. » Vua, bấy giờ mới tiện ngồi, cũng muốn làm hăng bái, định sửa sang hết các qui-cũ của vua cha trước, nên cũng nghe ngay, liền thảo tờ báo anh A-li-bê phải đem nộp ngay thanh kiếm có dát nhiều ngọc và kim-cương lắm, nhưng chẳng may vua cha ngày trước đã thảo hết cả ngọc và kim cương đi rồi mới giao cho anh ta giữ; lúc đem đến, trở có cái kiếm không, vua trông thấy tức giận lắm, định hình phạt, song anh ta viện nhiều lẽ và chứng cớ kiếm để tỏ ra rằng mình là một người vô tội, thì vua cũng khuây dần đi mà tha cho anh ta. Các nịnh thần ai cũng biết. Điều đó không sao hại được rồi mới lại tâu vua cứ vua bảo anh ta làm cái sổ kê biết các đồ đạc châu báu của nhà vua xem sao, bạn trong mười lăm hôm thì đến xem.

Đến hẹn, vua lới xem; anh ta lấy chìa khóa mở hết các cửa kho tàng lấy, thì toẫy chỗ nào xếp dọn cũng gọn gàng có thứ tự, y nguyên như ngày vua cha còn sống không sai suyễn một chút nào, đã sẵn lòng tin trọng anh ta lắm, nhưng đến khi đi bắt buộng nọ đến buồng kia, gian nầy sang gian khác, sắp đó ra về thì thấy đâu sau nhà ở anh ta có một cái buồng kín then khóa chặt chẽ, các nịnh thần mới ghé tai vào bảo vua rằng: anh ta giấu các đồ báu ở trong cái buồng nầy, xin bệ hạ bắt anh ta mở xem sao. » Vua sinh nghi, bắt anh ta mở cho xem. Anh ta thoạt mới nghe thấy vua bảo mở, sắn mặt cét mặt lại, cố nói xin vua đừng bắt mở, thì thằng : « Xin bệ-hạ thứ cho, đừng bắt mở, vì trong cái buồng ấy kể ba thần nào đã dám cả gan để các đồ qui báu ngày ngày thường vào đấy ngoạn cảnh » ; nhưng vua gặng mãi, hết nói ngọt đến dậm dọa, sau anh ta phải mở thì tá ra rong cái bồng ấy dưới thì giải cỏ, ở giữa kê cái bàn trên có để một cái sáo, một cái roi và một cái nón mục đồng ; ở trong thì treo một cái áo cừu anh ta ngày trước dùng đi chăn cừu. Vua lấy làm lạ, hỏi thì anh ta đáp rằng :

« Thần Bệ-hạ, đây là những cái di-tích ngày vui sướng thuở trước của bạ-thần đây, những ngày vui sướng ấy, không khi nào nên bạc chức-trước của nhà Vua ban cho lại có thể làm cho kẻ hạ-thần quên đi được. Nay bệ-hạ đã đem lòng nghi-ngờ bạ-thần thì xin bệ-hạ lấy lại hết các khoa thăng ấy, còn để lại cho bạ-thần những của di-tích này ; các đồ-tích này mới thật là của cải của bạ-thần, bạ thần lấy làm thích lắm, vì của này mới là của tự-do mà chắc-chắn, vô lội mà vui sướng; không bao giờ làm cho bạ-thần phải nghĩ ngợi đến. Ôi, nhỏ các đồ đạc kia ơi! ta chỉ yêu có mi thôi, ta từ sinh cũng chỉ biết có mi mà thôi ; sao mi lại nỡ bỏ ta để các vật khác nó đến làm mười ta, làm cho ta không được an tâm như trước nữa ; nếu mi có biết bụng cho ta thì xin mi nghĩ lại, để ta về cảnh cũ mi vẫy cuộc khoái-lạc vô song. » Vua thấy anh ta nói, rồi than như thế, cảm-động lắm, phần thì giận mình đã đem lòng nghi-ngờ anh ta, phần thì giận các nịnh-thần đã xui xiểm mình làm những điều trái đạo, mới một dằng thì đuổi nết các nịnh-thần về, một dằng thì chỉ lấy anh ta làm phụ chính mà thôi ; từ đấy sau, vua Lam thêm gì cũng hỏi anh ta trước. Vua trọng dụng thế, nhưng không bỏ có oán thán làm gì các nịnh thần ; trước, trong mười mấy năm giời giúp Vua đã lắm điều, nhân dân ai cũng cầm phục một ông vua biết thương dân và một ông bầy-tôi hiền. Song anh ta cũng không quên những lúc vui sướng trước đâu, chiều chiều đi ngoạn cảnh ngoài đồng, gặp được đứa mục-đồng nào thì cho y làm thân để nói chuyện, hôm nào cũng giả không đi được thì lại vào trong cái buồng để ẩo với roi, nón với áo ấy mà ngẫm nghía mãi. Thế mới biết cái lòng quyến luyến của người ta mạnh là dường nào ! ! !

Dịch sách tây
D. T. Q

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Juin này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 f. 20.

Mười năm về sau. — Số báo này nhiều bài quá, vậy tiểu thuyết Mười năm về sau hoãn lại một kỳ.

Giúp xã Hauviaé. — Quan Đốc-lý có nhận được của các hội-viên nhà công-quán bình tông-giáo số tiền 2.0 đồng là tiền thu được trong buổi hát giúp xã Hauviaé tối hôm 1er Juin mới rồi và của bà Policand 3 p. 20 là tiền bán khăn trong bữa mở chợ phiên hôm nọ.

Báo tại Quảng-châu-loan. — Ở Quảng-châu-loan có tin báo rằng ngày 25 và 26 Mai ở phía nam và gần Nội-Ngô-châu có bão to lắm. Đêm mồi 11 chiếc thuyền chở hàng, thiệt hại tới 12 000 đồng, may không việc gì đến người. Ở trên bộ thì thiệt hại không mấy.

Nhà thương Bảo-hộ và nhà thương chữa mắt. — Trong mỗ số báo trước, bản quán đã nói rằng quan y-khoa bác-sĩ Cassaux, cao-đẳng giáo-sư thực-thụ trong nhật được chính-phủ cử làm chánh đốc nhà thương chữa mắt thay quan bác-sĩ Sargy về Pháp và chánh đốc nhà thương Bảo-hộ Hanoi trong khi quan bác-sĩ Degorge nghỉ vắng, thì nay đã có nghị-định quan Toàn-quyền về hai việc ấy,

Trường Nữ-học phố Hàm-long — Trường nữ-học phố Hàm-long đã nhận được sách vở và các số tiền sau nầy của các nhà hảo tâm gửi đến để thưởng cho học-trò :

Đông-pháp ngân hàng 25 p. ; nhà Grairy 20p. ; sở Rượu 10p. ; M. Aviat 10 p. ; Quan Thượng Hà-đông 10 p ; Quan Tuần Hà-nam 10 p. ; M. Ngô-quang-An 10 p ; Nguyễn-hữu-Thu 6 p. ; Nhà Grands Magasins Réunis 50 frcs ; Quan Tổng đốc Nam-định 5 p ; Quan Tổng-đốc Bắc-ninh 5 p ; Quan Tuần Cao-bằng 3 p ; M Đỗ-đức-Vân 5 p. và 4 quyển sách ; M. Trần-thọ-Huy 5 p. ; Viễn-đông-ế-quán 3 quyển sách ; Nhà Thuốc-lá 2 quyển ; Nhà in Taupin 2 quyển ; Quan Chánh Thư-viện 18 quyển ; Hội Khai-trí-tiến-đức 6 quyển ; Quan Tổng-đốc Trần-v-Thông 4 quyển ; Sở xe-điện 1 quyển ; Lopé Maçonnique 6 quyển ; M. Bạch-thái-Bưởi 1 quyển ; Quan Chánh-tòa Liêm-phòng 1 quyển ; Phòng Thương mại 1 quyển ; Nhà Học-chánh Sơ-đẳng 1 quyển ; Nhà Chassagne 1 quyển ; Cô d'Escodeca 1 quyển ; M. Boillot 2 quyển ; Nhà Diêm 5 quyển ; Trang-Bắc tân-văn 49 quyển ; M Đỗ-Thận 50 quyển ; Mme Trần-v-Tiếp 12 quyển ; M Ngô-nhật-Thăng 150 quyển ; Hiệu Quảng hưng-long đồ kim chỉ ; Hiệu Đắc-hằng đồ giấy bút. ; M. Denis Frères 10 p. ;

Hội trí trị làm lễ kỷ niệm năm thứ ba mươi. — Đến ngày 17 và 18 Juin này hội Trí-trị sẽ làm lễ kỷ-niệm năm thứ ba mươi của hội, có quan Thống-sứ Bắc kỳ đến chủ tọa.

Tối thứ bảy 17 Juin hồi 20 giờ thì có cuộc thi đèn và ngày chủ nhật 18 Juin, buổi sáng hồi 8 giờ thì phát phần thưởng cho học-trò.

MỘT DỊP HIẾM CÓ

Xe-đạ-t hiệu « Ford » chạy còn tốt lắm. 2 cái lốp (pneus) 2 cái ruột (chambre à air) 1 cái kiểu bánh (cerles) 4 cái máy bắt sự chạy nhanh chóng là bao nhiêu tốt biết và các đồ phụ nhiều lắm cả thảy : 980 $ 00.

Hỏi tại M. Bouillon, Nhà máy giặt Blanchisserie Pierre ở Thụy-khuê.

Gấy nói số 97. 3274

Kỳ bình thơ. — Xin nhắc lại để các ngài biết rằng đến hồi 8 giờ tối chủ nhật ngày 11 Juin này thì Hội-đồng điểm-duyệt về cuộc thi thơ của cô Ngô-thị-Quyến sẽ mở kỳ « Bình thơ » tại nhà công-quán hội *Khai trí tiến-đức*. Hôm ấy không cứ người có chân hội, cũng được vào nghe, nhưng phải khăn áo chỉnh tề mới được. Theo lời yêu cầu của cô Ngô-thị-Quyến thì có để riêng mấy hàng ghế cho nữ-giới nghỉ, vì cuộc thơ nầy cũng có phần lí trong nữ-giới dự thi vậy.

Giải thơ của cô Ngô-thị-Quyến. Vì biệu *Thụy-ký* số 18, phố đường Thành tặng thêm một cái ảnh phóng-đại vào cái giải thưởng thi thơ của cô Ngô-thị-Quyến, có nhiều ông viết thư hỏi cái ảnh phóng-đại ấy vào hàng nào, giá bao nhiêu. Nên hiệu *Thụy-ký* có nhờ bản quán nói rõ rằng cái ảnh phóng-đại này hiệu ấy định tặng thứ 10 p. chứ không phải thứ 6 p. nay thứ 4 p. Vậy tối chủ nhật này bình thơ xong, ông nào được giải quán-quân, thì bản quán sẽ giao cho một cái giấy để đến hôm sau đem lại hiệu *Thụy-ký* mà chụp ảnh, nhược bằng muốn ảnh ngay đêm hôm ấy, hiệu *Thụy-ký* cũng có thể chụp được

[illegible] Vì [illegible] Hàng Đ dậu Ai muốn lại cầy mai hôi

3274

Những điều dự định của người trúng giải vạn đồng. — Như lời bản báo đã đăng hôm trước, cái giải nhất một vạn đồng trong kỳ số số thứ nhất của cuộc công-thái Đông-pháp về tay M. Lê-văn-Thoan là giáo học bằng sáu ngạch Trung-kỳ, hiện đang dạy học ở Hà-tĩnh.

M. Thoan năm nay 36 tuổi vốn nhà canh nông ở làng Đại-nại (Hà-tĩnh) Hiện đã có vợ và 5 con, con lớn nhất lên 8 tuổi và những đứa sau cứ kém nhau hai tuổi một.

Trước ông có theo học tại trường Quốc-học vào chán học-sinh ân-ương-ấm 1916 ông được bổ làm trợ giáo tại trường kỳ và được bổ giáo học bạng sáu từ ngày 14 Juillet 1921.

Trong cái số một vạn đồng ông được trúng kỳ thi ông định bỏ ra một nghìn đồng để dùng vào việc phúc đức như là cúng vào các chùa, cho các nhà nghèo, vân vân. để ra một nghìn đồng để làm vốn, ba nghìn đồng tậu ruộng, hai nghìn đồng làm nhà thêm vào cái nhà gác của ông, còn bao nhiêu dùng vào việc chi tiêu ngẫu thường.

Đồ hai cột vô tuyến ở Saigon chết bão người Trung hoa. — Ở Saigon có điện ra rằng :

Chiều hôm kia lúc 14 giờ, dương cơn dông bão thì đổ mất hai cột vô tuyến dương dựng, một cột đã được 24 thước và một cột 40 thước. Hai cột cột ấy là thuộc về hãng 8 cột 250 thước bề cao của sở vô tuyến Phú-thọ (Gia-định).

Cái cột 40 thước đổ trước thì ở trên đang có 4 người thợ Trung-hoa làm bị chết ngay lập tức. Còn cột 24 thước đổ sau có 4 người đang làm thì chạy kịp cho nên không can chi.

Thi tốt nghiệp trường Thú-y. — Đến ngày 15 Juin này tại trường Thú-y Đông-pháp sẽ bắt đầu thi bằng tốt nghiệp Thú-y. Hội-đồng sát hạch có quan chủ-sự sở Thú-y Tricard, đốc học trường Thú-y làm chủ tọa và các quan thanh tra thầy thuốc thú-y Houdemer, Manguin Leclerc Hubac làm hội-viên.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giao-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . . 0$ 80

Tiền cước mỗi quyển. . . 0 . 12

Ai ở xa, xin viết thư về cho ông BÙI-XUÂN-THANH

61-63 Rue du Coton, Hanoi.

Một người lục-sự Annam. — Ai cũng biết rằng chức lục-sự Annam tại các tòa Nam-án đệ nhị cấp ở các tỉnh thì hiện phải tạm bổ các ông thông ông phán các tòa Sứ cả, vì trong lúc mới tổ chức lại các tòa Nam án thì chưa lập ngay ra một ngạch lục-sự Annam được.

Ngày nay các tòa Nam-án đã lập thành rồi thì viện Tư-pháp có ý nay mai đặt ra một ngạch lục-sự riêng, tuyển ở trong các viên thư-ký các tòa án hay là các tòa sứ. Thì lệ tuyển ấy thế nào nay mai ta sẽ biết.

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm qua tòa Thượng-thẩm xử những việc sau nầy.

Án bỏ đi không xét. — Tòa Thượng thẩm bỏ cái án tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Ng-đình Phương 10 ngày tù về tội lăng mạ người chức-dịch và cái án tòa Nam-án tỉnh Phú-thọ phạt tên Ng-v-Can 3 năm tù và 02 đồng bạc bồi thường về tội ăn cắp quần áo của quan huyện Tam-nông vì hai tên ấy đề quá hạn rồi mới chống án.

Lăng mạ quan huyện. — Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Ng-v-Chương 6 tháng tù về tội lăng mạ quan huyện Kim-sơn cùng những lính tráng theo đi việc quan. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ám mưu giết người. — Một hôm một người tên là Tuấn đi lên Hanoi chơi với con về qua làng tên Bài-công-Dy là kỳ trưởng gặp người quen ở làng ấy mới ăn cơm uống rượu. Lúc chiều tối khi đã ăn uống say sưa rồi, người ấy ra về đi đến chỗ đường vắng về thì có một bọn chạy lại tóm lấy cắm dao và gây đánh đánh phải mấy thương vào chỗ phạm chết ngay. Rồi bọn ấy lấy đá bước vào cái thây người ấy đem ném xuống sông chực làm cho mất tang. Mấy hôm sau có người thuyền trải đánh cá vớt được cái xác ấy thì người nhà mới tỏ là bị đánh chết đi trinh. Đến lúc quan xét thì mới rõ là tên Bài-công-Dy thù người ấy đi báo rằng gã sóc địa làm tên ấy phải phạt tù nên mưu với hai đứa em tên là Bài tư-Lương tức Cương và Bài-công-Cấp giết người ấy. Hỏi tra ba tên ấy đều chối không nhận. Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Dy, tên Lương và tên Cấp mỗi tên 5 năm khổ-sai tòa Thượng-thẩm bỏ những điều phạm xong, hoãn lại để nghị án.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

RA TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Pagewurth en timbres-poste).

Nhiều ông gởi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ĐỒNG-HỒ VÕ KÊN

BẢO HÀNH 6 NĂM

Máy chạy tốt, chắc chắn

Có để vừng đeo tay bằng gia rất đẹp

Một mẫu xin gửi, chữ đề tường, số mua gửi sau đến

Giá . . . . . 5 $ 75

Bán ở hiệu:

A. PERROUD (Nhà xanh)

59, Pho Pas. Bert. — HANOI

1009

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các bản hiệu đến khi có nhu cần lại không nhớ rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès ở đông hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trang-tiền, số nhà 84 Hanoi.

Nay kính,

Ed. Mouriès,

84, Rue Paul Bert Hanoi.

VỚI KẺ PHẢI ĐAU

Hãy hỏi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quán mỉ đã nhức khắp không phải đường, khắc là đã không chữa chơi nào cả, nay hỏi những người phải đau khí quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi, nay hỏi các người nên chừng lao, nay tới khạnnan các người nên chừng ngày đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bào là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử vong không tiền. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nữa không sống được bao nhiêu và phải nhờ không thể được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có hiểu mà không chữa đi thì trong bí mật, bệnh tình nơi ngực Nam Việt càng ngày càng nhiều, vì người có bệnh lại truyền cho những con cái phải chịu khổ sở không được. Người có bệnh lúc mà có thể chữa cho dễ được, thì chỉ tính con cái về sau, gây mầm bệnh.

Bởi người Nam Việt chưa có người không mắc phải bệnh Nên Việt hãy nhớ đi, nên các người kẻ ấy muốn cho giống Nam Việt còn đất đứng thì phải chữa bệnh đi cho được.

Vậy có việc, xin cứ hỏi Bác-sĩ MONTÈS ở Phố Pas. Bert mà tới ở ngay tại NHÀ CROSERIUM số 84 Hàng Sang và chữa trước sau, xin cứ tới nhà mà hỏi, không mất tiền, không nên tin những lời đồn nhảm.

PHÒNG CHỮA BỆNH

Từ . . . . . đến . . . . . giờ

Rượu Tonique Combattant vừa bổ vừa ngon

Giá một chai . . . . . 2 $ 25

DÃU GAN CÁ THU

Một lít . . . . . 12 $ 00

Độ từ 1 $ 80 đến 2 $ 00 (tùy theo gần bạc hèo Nhà-nước lên xuống.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu (SIROP N)

Một chai . . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ . . . . . 1 $ 45

Độ 0 $ 70 đến 0 $ 80

Sáu lọ . . . . . 24 $ 50

Độ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 1 $ 75

Độ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc imêu-bô bổ huyết

Một lọ . . . . . 1 $ 75

Độ 1 $ 80 đến 1 $ 9 . . .

CACHETS ANTIGRIPPES

Khi bệnh sốt dữ dội như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người chết là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua ít viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vớt số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn che ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rồi nhiều nước nóng sẽ ít người cho nóng đến thì phải trong 24 giờ là khỏi.

Pha-chê MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Ăn cướp. — Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Phạm-v-Đăng Phạm-v-Ý, Phạm-Bằng tức Vy, Phạm-Ngọnh tức Năm và Lê-v-Lan mỗi tên 5 năm khổ sai và phải những tội nhân phải bồi 98 đồng cho nhà khổ chủ. Tòa Thượng-thẩm y án.

Kẻ cướp hành hung. Tòa Nam-án tỉnh Nam định phạt tên Ng-văn-Sóc tức Phó Sóc khổ sai chung thân về tội ăn cướp và đánh người bị thương, tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 15 năm khổ sai.

Ăn cắp. — Tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt tên Ngô-v-Du và Ngô-v-Vẻ mỗi tên 3 tháng tù về tội ăn cắp và bắt cả hai tên ấy phải bồi 18 đồng cho người bị mất cắp. Tòa Thượng-thẩm giảm tội vẫn xử xuống 2 tháng tù và tha cho tiền bồi thường.

Ăn trộm. Tòa nam-án tỉnh Bắc-giang phạt tên Lương-v-Khai 1 năm tù và 3 năm quản thúc về tội ăn trộm. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 6 tháng tù và tha cho tội quản thúc.

Cái chính. — Trong mục *Thế giới tân-văn* đăng ở số bác hôm qua, 5 đoạn xuống dòng thứ năm, người sắp chữ có sắp nhầm một đôi dòng, tên nghĩa không được rõ, vậy nay cải chính đoạn ấy lại như sau này cho đúng:

Còn như các nước ở bên Âu-châu, thì trong năm 1911 số dân bị đã nhiều hơn số dân ông rồi, từ khi xảy ra cuộc chiến-tranh thì số dân-bị lại nhiều hơn lắm nữa. Theo như cuộc kiểm điểm dân số năm 1911 thì ở nước Anh số Jan-bị hơn số dân-sống là 1.700.000, ở nước Đức cũng 1.000.000 người dân-bị, ở nước Pháp thì cũng 1.000 người dân-bị, ở nước Pháp thì cũng 1.000 người dân-bị và 1.000 người dân-bị.

Thời tập Hội Khuyến học Hội mới mở ra một ngành riêng, gọi là section scolaire « thời-tập ». Ngành ấy nhờ có cụ ông Tổng-đốc Lê đại-nhân là Khuyến học hội Hội trưởng từng trông coi. Đến thứ bảy này là 10 Juin, hồi 7 giờ rưỡi tối sẽ họp hội đồng lần đầu để bàn về những công việc nhỏ nhanh cho mọi người biết. Xin mời các ngài đến chứng kiến cho nội và thiết-tưởng rằng các câu học sinh ai cũng nên đến xem là.

Hội-đồng sẽ họp ở nhà Thư-viện của hội Khuyến học ngang số nhà số phố nhà Tư (Rue Lambloi).

Nghỉ phép. M. Ng-Ngọ thừa-phái ngạch ba ở kiểm-án được phép nghỉ 25 ngày tại Hà-Đông.

Người tuần-cảnh — Hai người tình tuần-cảnh ở Hà-Đông-thường là Ng-xuân-Xương và Hoàng-v-Bát phải cách cước vì phạm tội nặng.

Bé người cựu-binh là Ng-v-Phương Đình-đức-Giang và Đỗ-hữu-Thương được bổ lính tuần-cảnh bắc giang lương mỗi năm là 128 đồng.

Từ chức — M. Trần-đương-Hiền huấn đạo huyện Hiệp-hoà (Thái bình) được từ chức kể từ ngày 1er Janvier 1923 sau trở đi và được phép Hà-làm việc trước-tác.

Lại chuyện bóc lột Lỗ 4, 5 giờ đêm mồm mồng 6 tháng ngày mồng 7 tây nay, có 2 người đàn bà ghe người ở phố cửa Nam đi xe xuống lò lợn để buôn lòng. Khi đi đến trước cửa tòa án, thì tự nhiên thấy 4 đứa ăn xin ở ngã ra bắt xe 2 người đó phải đỗ lại để chúng khám. Mỗi đứa cầm một con dao dài. Chúng đe bế kêu thì chúng đâm chết. Chúng lấy mất ngót 5 p. của hai người đó và nghe như quần áo khăn và tất lưng chúng cũng lấy cả. Lấy xong chúng cho đi.

Gớm thật! Mấy hôm nay, không ngày nào là không có người ta than về bọn cướp đường.

VIỆC BẮC-KỲ

PHỦ-LÝ

Ngã cầu. — Hôm mới rồi, ở ngoài cầu sắt, đương buổi trưa, có một bà lão chừng 60 tuổi, đi thế nào lại xảy chân ngã lộn ở bậc đá dẫn cầu, người ta vội vực lên không vào nhà thương, thì người bị thương ấy bất tỉnh nhân sự chẳng hay sống chết thế nào.

Đánh nhau bị thương. — Sáng hôm mới rồi, có một người vào nhà Thương bước thuốc hỏi ra thì tên là Hương Phúc, người làng Lễ-thượng tổng Bạch-sam, huyện Duy-tiên, chỉ vì ở làng ăn bợp với nhau thế nào lại sinh ra đầu lẫu, việc này quan sở tại coi đương xét.

Hại vệ-sinh. — Vẻ rầy đương độ bức nắng mà cứ rong đường hàng phố, trông thấy vất nhan nhản là chuột, ruồi bọ bậu xé, thực đáng gớm ghê, không biết những nhà ai mà lại làm những điều rồ mắng như thế, cái nguồn-nhân bệnh dịch lạch mở lại cứ coi làm thường, thực là hại cho vệ-sinh chung.

VIỆC KINH-ĐÔ

Trận mưa ngày mồng năm. — Suốt một tháng tư trời nóng gắt chẳng hề có một giọt mưa, cây cỏ héo khô, nhân dân than thở; qua đến tháng năm trời lại nắng rực quá chừng, như là ngày mồng bốn mà ấy nhiệt-độ lên đến 40 mà suốt ngày không có một thì gió; chiều lại thời trời ở ngoài xa, những mây trắng phủ khắp bốn phương, mà bình những mưa mây ấy như là trải một bức sa lẫy tầng mà ở trên bỗ những hòn đá dặng sa xuống là đó. Khi các mưa đã đã chứa khắp thời trời có khi mà suốt đêm ấy có gió nghe hùng mà mưa lắm.

Qua ngày mồng 6 mà sáng sớm trời im mát, đến chín giờ hôi nghe có tiếng đùng sóm và gió lo một hồi thời trời mưa, mưa một cách lắt lo như xối xả cho đến mười một giờ mới tạnh, từ mười một giờ đến chiều thì thì hầu hết nước mưa đã đánh tàm thước Vật trận mưa nầy các nhà ống lang làm thuốc tưởng rằng được nhiều nước mưa lắm, chẳng may là các ông nước được mưa ấy lên khi nào mà dùng mà để thương đến khi đem ra dùng e có lẫn thứ vi-trùng làm sa bệnh thêm chớ bằng phải là trí được bệnh vậy.

Ngọ thời trà — Có phản Đ. ở làng P. B. nhân ngày mồng năm lên Huế để đi chữa mà cứng phải, vì có có quay cho hai người con ở nhà. Khi về đến nhà có đem về một gói là Ngọ thời-trà, nhơn sắp không bé con có đau bụng thời có lấy một ít là sắc cho nó uống. Uống được một hồi thời thấy bé đau bụng lắm, lại thêm bọt mồm bọt mép chảy ra, rất cơn mỗi trợn trắng mà con mắt sanh ra gái như người mắc thuốc độc vậy. Ông thân có thấy con đau lạ thường, ngờ rằng nó uống nhầm là gì độc, đem nó lên ra xem hơi thấy là có một nhánh là thì ông bế là trúng độc liền cho đưa bé uống thuốc giải độc thời nó khỏi ngay, hỏi có rằng là ở ai bán cho. Có đáp rằng tự hai lấy, ông mới là ấy mà bảo rằng sao không bốt là là là độc lại bài cân đó như thế, có liền cất lấy gói rồng ngọ-thời-trà thời bắt kỳ ai gì uống cũng chẳng can gì và quyết không chữa lời ông là thật

Ô! như thế thật là khó đại qua.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Ban học kế toán — Từ khi phòng Thương-mại Trung-kỳ thì lập ra một ban duy kế-toán (comptabilité) đến giờ, số các viên tổng sự ở các sở nhà nước và các cửa hàng xin vào học được 40 người, mỗi năm đến có thi tốt nghiệp. Kỳ thi ngày 30 Avril vừa rồi, có được 5 thầy đậu văn-bằng thư-ký kế-toán:

1· M. Nguyễn-hữu-Tài, làm hãng L'UCIA;

2 M. Phạm-Hải làm hãng J. Fiard et Compagnie;

3· M. Lưu-bá-Đạt, làm hãng Morin Frères;

4· M. Phạm-Minh, làm hãng J.Fiard et Compagnie;

5· M. Trần-xuân-Liên, làm hãng L'UCIA.

Năm ngoái, kỳ thi ngày 30 Mai, cũng có 5 thầy đậu như thế là: MM. Lưu-quang-Hòa, làm hãng Morin Frères; Nguyễn-Lý, làm hãng J. Fiard et Cie; Hồ-thành-tác, làm hãng Delignon đặt hàng lụa ở Phú-phong (Bình-định); Hà-văn-Hiến, làm sở Thương chính và Nguyễn-văn-Tiếp, làm hãng Morin Frères.

Xem thế thì ra số người xin học ban kế-toán hãy còn ít quá, một khoa học cần dùng về sự buôn bán quan trọng như thế, một xứ lớn số người làm việc đông đảo là thế mà chỉ được có 40 người, mà trong số 40 lấy ai có lắm người không đến chỉ mới đi chưa được nửa đường đã vội trở lại làm cho giảm công phu thực cũng khá tiếc lắm vậy.

Muốn cho vai thích cảnh với người trên đường cạnh tranh kinh-tế, mà không muốn học cho thành thục một khoa kế toán thì làm sao cho theo kịp cũng ai được. Những người có chí về sự thương-mại hãng vẫn muốn đi làm thì học khoa ấy mà không được. Luống chi nay ta sẵn có ông là đã yêu mến người Nam lại hết lòng dạy bảo như M. Marchetti thực là hiếm có, mà ta không biết chăm chỉ học hành để lỡ mất cơ hội hay, lại phụ lòng giáo dục của nhà nước, như vậy chẳng cũng nông nỗi lắm ru!

Xin khuyên các ông cố nên gắng lấy đó mà thành tài tiến bộ.

X. lai cảo.

Bán được cọp — Ngày 2 Juin có một chàng tiều-niên ở làng Liên-chiểu, bắn được một con cọp cái to đem đến nộp tại tòa Đốc-lý được lãnh thưởng 10 p., còn cái xác nó thì có một ông qui-quan mua 5 p., giao cho hàng thịt lột da để lấy lòi. Chẳng hay hàng thịt lấy về đang thịt cọp và xương, cọp đẻ làm gì, mà khi lộ da ngồi có một khỏ chịu, vì xác nó để ở gần đến một đêm ngày phần thì thối nồng nực.

Nguyên ở làng Liên-chiểu có nhà ông Hộ-Liên (người ta thường gọi là ông Tri-Hạ) vỗ là người có tiếng thiện xạ; ông có làm rẫy trồng rông bênh ở trên núi gần sau nhà, thường đi giồng sơn-hủ về phá bọi nên hoài ông có sống một khi đi tuần rẫy hay bắn được heo rừng và nai, mang nhiều. Ông có một người cháu gọi ông bằng cô, tức là người con gái đó, khi nào đi tuần nữa với ông bế trông thấy cọp thì ý muốn bắn lắm mà ông không cho, vì ông sẽ dùng sơn-quân không muốn xúc phạm. Nay đến phiên cháu ta, cũng thường lệ đó đến, vai vác súng, đến đó cái đèo lô đi tuần: hôm ấy trông thấy 2 rưỡi cọp sáng quắc không hai ngoan đá, ngồi nhìn chòng chọc, chàng ta tấy tưởng chỉ qua, liều dương thì thế, nhằm ngay giữa mặt bắn cho một phát trúng vào vỏ não tức thời; cọp cọp nào lọ gần tiết vang tung, chàng ta biết rằng nó không thoát liền đi đâu được bèn trở về nhà đi ngủ, đến sáng sớm đem ái-nhơn lên tìm thì quả tuị một bác lão bỏ nằm ngửa phơi rau, miệng ngáp sẻ vuốt được lợi người rồi khiêng: thực là hèm nhưng khi đã sa cơ cũng bèn, thôi mặc sức ý cho người lời kẻ kéo.

QUẢNG-NGÃI

Chết đuối. — Có cô kia ở chùa rải rơm nỗi, con gái một nhà nông ở làng Thu-bồi-hạ từ nhỏ đến lớn nay có tính cuồng, tay không xé áo xé quần chi, sợ gì khi nỗi cơn nóng thì là lối nhảy nhót, đứng đâu chạy đó, chỉ mẹ đã nhiều phen rước thấy về nhà, hoặc thang thuốc, hoặc phù chú, mà bệnh điên ấy vẫn không lành. Mới rồi đây có cơn nóng lên, lại rủ nhâm lúc người trong nhà đi đâu cả, nên không có người bắt cô ấy được, cô ấy chạy thẳng ra sông Trà-khúc, độ ý cô ấy quần nhẩy tuổi xuống sông, lội mãi ra xa sâu, không chưa gì gặp nắm ba cái chi đó rồi chìm mất, các ghe đò ở gần chèo đến tiếp cứu chẳng kịp, một lát lâu các anh em cô ấy hay tin chạy đến bỏ ra mỗi mang rồi người lặn xuống sông mà tìm. cả hơn bốn giờ mới vớt được xác, mấy người đem đốc nước và ở, song đã lâu quá không thể cứu được nữa. Thương thay!

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng phàm những số tiền quá hai hào (0 $ 20) trở lên, thì xin gửi bằng mồng-đa (mandats-postes); chớ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), tức thư 0f.10 (0 $ 04) trở xuống; chớ đừng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Tiết trời khó chịu. — Mấy hôm nay trời nóng quá khó giấc, bao giờ nóng như vậy, lại bị gió tây, người lớn trẻ con mệt nhoài cả. Mấy được một trận cơn giông phong rất dữ dội, lác đác một trận mưa nhỏ để lo rằng bão vì tôi Thiên-văn có tin báo, được một lúc tạnh ngay. Ai cũng ngao ngán về tiết trời khó chịu lại về phần khó mưa gió càng ngày các chỗ càng chết lợn.

Việc làm nghĩa trang — Hội-đồng Tri-sự hội Ái-hữu đã mua được khu đất 1500 thước vuông gần nghĩa địa của nhà nước để làm nghĩa-trang. Thật là một việc rất có ích, vì ở đây có nhiều mộ của đồng-bào ta nay dịnh cất cả vào trong nghĩa trang để nằm nằm cũng phải có một ngày thanh-minh cho tiện.

Cất đám một người Việt-Nam. — Bà nội-trợ M. Ng-hữu-Chí làm cai Lục-lộ tự thế hôm 31 Mai 1922, đến 5 giờ chiều hôm 1er Juin đưa đám. Người Việt-Nam là đi khắp mặt nào các ông thanh bà thanh, ông phán bà phán, ông thông bà thông, nhà hương-mại, các người làm việc tư đông lắm.

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Ngày 9 Juin 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước . . . . . 0 f. 20

Nhà Ngân-hàng . . . . . 0 . 20

Tàu tới tàu đi

Tàu *Amiral Ponty* ở Port-Said đã chạy đi Haiphong ngày 31 Mai.

Tàu *Chamboord* ở Marseille đã chạy sang Hồng-kông và Nhật-bản ngày 19 Mai.

Tàu *Angers* chứng 15 Juin thì ở Haiphong chạy sang Pháp.

Tàu *André Lebon* ở Marseille đã chạy sang Hồng-Kông ngày 2 Juin.

Tàu *Orénoque* ở Saigon đã tới Haiphong ngày hôm nay. Đến 14 này lại chạy Saigon

Auto! Auto!!

Một cái xe ô-tô còn mới lắm, 5 chỗ ngồi, 16 mã-lực, hiệu « Ford » thực đẹp, thực tốt.

Bán giá cực rẻ.

Hỏi tại Bản quán. 3264

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Tại sở chiếu bóng ở phủ Toàn-quyền cần một người tài xế giỏi, có cả các certificats nữa, để vận máy xe ô-tô hiệu « *Peugeot* » 24/30.

Lương sẽ định theo công-việc làm. Ai muốn làm thì có đến đấy mà hỏi. 3263

CÁC TIỂU-THUYẾT CỦA BẢN QUÁN

BA NGƯỜI NGỦ LÂM PHẢI THÚ của Ng. văn-Vĩnh dịch, giá. $ 1 06

Ý AI HẸN NGỌC THÊ VÀNG của Ng. đỗ-Mục đề giá. 0 . 40

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI của Ng.-đỗ-Mục đề giá. 0 . 60

Ngài nào muốn mua, xin mới thư cho ông Bùi-xuân-Thanh là quản-lý nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Tiền cước gửi ngoài.

NHÀ NGHỈ MÁT

Tại Sầm sơn (Thanh-hóa) có nhà nghỉ mát để cho người Tây và người Annam thuê, thuê cả tháng hay là thuê ngày cũng được. Có phòng ngủ đủ đồ việt dụng.

Có bán cơm Tây và cơm Annam.

Ai muốn hỏi truyền điện gì xin hỏi tại nhà (tan-lợi).

ở phố Paul-Bert, số 18, tỉnh Nam-định và ở phố Thương mại, số 3, tỉnh Thanh hóa. 3261

CÁC CUỘC ĐI XEM SĂN NHIÊN

Tối thứ sáu:

CÂY CỎ LÀM CHỨNG

Cảnh Địa-phủ rất là lộng lẫy, Hàn-hội đang nghỉ cách chế cây cỏ biết nói thế nào cho thực được tài tình.

Tối thứ bảy:

NHỊ VỊ KHIẾT-BẠCH PHU-NHÂN

Mới soạn. Diễn lần đầu. Suốt từ đầu chí cuối diễn theo lối đường ngoài hết. Có kép Long đóng vai vừa cảm vừa điếc, chắc liệt-qui không thể nhịn cười được.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 7 đến thứ ba 13 Juin 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp tấc ở giờ chiều, thứ bảy chớp 6 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

TRUYỆN MỘT BÀ LỚN

Phiên ảnh mỹ-thuật Đại pháp rất đẹp

Bi hài kịch dài 6 đoạn

HỒI THỨ I, II và III

Nghỉ

TRUYỆN MỘT BÀ LỚN

Chớp nốt hồi thứ IV, V và VI

Tuần-lễ sau sẽ chiếu phiên ảnh REINE LUMIÈRE

(Quang - Minh hoàng - hậu)

Rất hay ! rất lạ !

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

NHÀ BA MŨI

Số giấy nói 828

Nhà ba mũi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giêng rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thức xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê xin mới đến bản-hiệu nhà Ba Mũi, ở phố hàng Long, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

Tạ-duy-Tư

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Tổng-cục ở số 18, Phố Mã-Vệ Ăn-quán ở số 45, Phố Hàng Bồ } **HANOI**

ĐIỆN-THOẠI SỐ 167

Thưa các Ngài,

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ chúng tôi đã mua được cái nhà in ĐẠI-PHONG-DỤC-KÝ ở phố hàng Bồ, số nhà 45, kể từ ngày 4 Mai 1922 mà đi thời chúng tôi nhận nhà in ấy làm của thư-xã; chúng tôi lại mới nhận được máy in chữ in ở bên Tây gửi về nữa, thực có thể làm được các việc in. Vậy xin các Ngài có dùng đến việc in sách vở, thư thiếp, giấy má gì thời xin gửi thư cho Bản-xã chủ-nhiệm là :

M. TRẦN-QUANG-HUY

Directeur de la Société ICH-HỮU THƯ-XÃ

HANOI

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

PHONG-TÀI
HIỆU ĐỒNG GIẦY
Số 43, phố Xe điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp! Giá rẻ! Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi bản-hiệu sẽ gửi biếu.

HỘI PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI
Số 7, cạnh trường Y-biện

CỐ BẢN: Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá. . . . . 2.500 $ 00
CHO THUÊ: Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Bobiliot.

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh rảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hạng nào cũng có giấy cam-đoan chắc chắn.

Ai muốn mua góp tháng nay thuê tạm rẻ dần đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại.

Tuổi mà người dàn-bà phải còng lưng

45 tuổi

GIỜ VỀ GIÀ
thì thường hay đau đầu, tức hơi chóng mặt, luôn luôn, đau thận, đi tảo, hay mệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng tu máu lại càng hay có. Khi ấy nên uống thuốc đau bổ máu mà các lương-y ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bệnh đã kể trên này. Dùng nó thì kinh-nguyệt đều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong những bệnh sau này: đau xương, ra mồ hôi, các huyết-quản và các tỉ-lu-bệnh-gu-i-te như là nốt-lèo, mun cơ các nết mẩn, pan vê. Thuốc này bán ở các hàng lạc-hóp to đều có bán thuốc đó.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bào-chế hạng nhất, lãi-nhiệm, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
hiệu BONNET-GARD, trị các thứ đau mắt.
THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBE để chữa a phiện.
SOLUTION R. HOLBE
1 $ 60 một chai

« Gouttes » MÉTHARSINATE »
1 $ 60 một lọ

Mấy thứ bào-hiệu hay hơn:
Các thứ thuốc nước đựng ko kín để tiêm vào da như thuốc bỏ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai
Thuốc ho-gió SIROP PECTORAL đặc-cộ, rất-mãi.
Thuốc lạo chỉ người lớn dùng được thôi

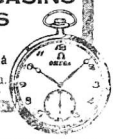
Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc nước = 2 $ 00 lọ 20 viên
thuốc thứ = 6 $ 00 một chai

« Gouttes » VIRGINIE »
1 $ 60 một lọ

BÀO CHẾ THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC
ĐỒ MÔ-SẺ
Kính-hiển, đồ-hiển, thuốc-hiển hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giấy-hiển, thang Citrate và thuốc Bromure
Bán cuộc và bán bao hàn
Bán rẻ và hàm lỗ

« THUỐC DÉRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

OMEGA
CÓ BÁN TẠI:
GRANDS MAGASINS RÉUNIS
Nên hỏi giá của Bản-hiệu.

XE NHÀ AI HỎNG
LỐP (Enveloppes)
Hiệu QUẢNG-HƯNG-LONG
HANOI
Mới có Enveloppes
Chambres à air — Dissolution
hiệu « A. SOLY »
để thay vào bánh xe nhà cao xu
Giá rẻ.
Xin mua mau kẻo hết.

KEM
HIỆU
BERTHUIN
Xoa thứ kem này thì da dẻ được mềm mại, chả khéo gì nhung vậy
PACKOD Frères & Cie LYON

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đậu mai)
98 năm mươi năm nay nhiều người cũng đã biết nước cỏ chải là một thứ bổ ích cho bộ máu hay bổ chữa mà nung những danh dấu cho đến bổ ngày vào bình dụng nước khư thế thì nước ấy không bổ ích gì cả, vì nếu người ta muốn cho nước với sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì tất phải chế tạo ra cũng gồng như nguyên chất của thứ ấn mới được. Cách một ông đại danh y là quan Dược sỹ Rabuteau ở Baié, ngài đã tìm ra cái lối lợi của sắt mà chế ẩn vô thuốc để ngấm vào trong thân thể, là thuốc Dragées Rabuteau (viên đậu mai) thực là công hiệu lắm.
Chỉ dùng vài lọ, sẽ đủ thấm thía sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình tươi tỉnh hẳn.
Ăn uống để tiêu và lại khỏe mạnh như thường.
Ở các hàng bào chế to đều có bán.
2 $ 56

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY
Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG TÂN LÝ ĐI CHỢ BIỂU
Ở Tân-Lý chạy mỗi 2 giờ một chuyến xe lớn thứ nhất ở Bến-thủy và ở Vinh ra.
Ở CHỢ-BIỂU (Phố Qui) đi mỗi 1 giờ chiều đến Tân-Lý thì xe chuyển xe lớn về Vinh và Bến-thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÀ BẾN Ở VINH đi hồi 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lớn vào Huế.
Ở ĐÔNG HÀ ra hồi 2 giờ sáng sau khi chuyến xe lớn ở Huế ra.

Công-ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây năm, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Tân-Lý về Phố-Qui và Phố-Qui ra ga Tân-Lý. — Ở Phố-Qui có 3 phiên chợ Hễ có người hàng xóm cất lấn các quí-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty nhờ tính giá phải chăng.
Các quí-khách ở tỉnh Thừa-thiên-Đông-ngà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, chúng tôi lấy xe riêng có ý kiểm điểm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫn, xin biệt quí khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.
Đường Tân-Lý đi chợ-Biển thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Tan-Ly gare; — mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-ha gare. 2072

NGUYỄN-HỮU-THU dit SEN
HAIPHONG
CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN

Tàu BẢO-THẠCH JADE chạy Hải-phòng Nam-định, Bắc-hải Hongkong
Tàu GIAO-CHỈ chạy Hải-phòng, Nam-định
Tàu ĐỒNG LỢI chạy Hải-phòng Nam-định.
Tàu TÂN-ĐỆ chạy Phát-lại (Sept Pagodes Lâm
Tàu CÁT TƯỜNG chạy Hải-phòng Kiến-an
Tàu CHAMPAGNE chạy Hải-phòng Bonnay
Tàu ĐỆ-ĐỆ chạy Bắc-ninh Bến Đương

Những hàng hóa thì phải viện trước tom một giờ trước khi tàu khởi-hành
Ai cần điều gì xin nói tổng cục tại Hải phòng
Phố Bonnal số 61 — Phố Tourane số 61
TELEPHONE No 60

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN
Chính-quán lại phố hàng Trống số 30 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 63 cũng phố ấy.
Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu châu

Bản-sen thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.
Phụ quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán 2048

NHÀ BÁN ĐỒ « TÂM-TÂM »
Hà-nội, ở phố hàng Trống.
Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng

CÁO-BẠCH
Chúng tôi kính trình các qui-khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phát-phát (Phosphates) đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà từ mà mua thì phải có gì chắc chắn để gửi chúng tôi làm tin, như là: đồ bán của nhà ruộng nương (Titres de propriétés) phiếu Quốc-trái, (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân.
Những giấy phiếu Quốc trái, công thái mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ chúng tôi lấy lại của những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy mệ ấy mà nếu đúng khi chúng tôi giữ các giấy mệ ấy có phiền não được mở trăng số thì cái số ấy bản thuốc về của người có phiếu đem gửi.
Những các làng để cái lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phát-phát, muốn biết cách thức mua chịu phát-phát thế nào thì các làng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.
2035

No 98
TÁI-SINH-DUYÊN
(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)
NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lệ-minh-đường cầm cơn rồi lui về trường-phủ, truyền hiểu-thị cho những người dầu-quân, ai nấy đến mở mỏ sáng ngày mồng một tháng hai thì đều đem cung tên đến thi-trường để dự thi.
Trước hôm khảo thí một ngày, *Hoàng phủ thiếu hoa* bảo *Hàng-hiệu* rằng:
— Hôi canh 5 ngày mai, chúng ta đã đến thi-trường để xem cách thi ra thế nào, và xem một quan chánh chủ-khảo thế nào mà lại tái-gỏi như vậy
Canh 5 hôm sau, hai người chỉnh-tề khăn-áo, cưỡi ngựa đến thi-trường *Lệ mãnh* và *Đinh-tuyên* theo đi để giữ ngựa. Hai người vào *Diễn-võ sảnh* để đứng chực. Một lúc hai quan phó chủ-khảo *Thượng nghi-tiên* và *Du-tái-vật* đến ngồi tại đấy.
Khi trời gần sáng, nghe thấy 3 tiếng súng nổ, có người vào báo rằng:
— Quan chánh chủ-khảo đã đến.
Thượng-nghi-tiên và *Du-tái-vật* vội vàng đứng dậy ra đón. *Lệ-minh-đường* xuống kiệu vái chào, rồi ba người cùng vào ngồi tại *Diễn-võ sảnh*. *Lệ-minh-đường* hỏi hai quan phó chủ-khảo rằng:
— Bây giờ các quan định cách thi ra thế nào?
Thượng-nghi-tiên và *Du tái vật* đều nói:
— Việc khảo-thí này thuộc về Binh-bộ. Vả ngài đã là chánh chủ-khảo thì tùy ý ngài nghị-định, hai chúng tôi chỉ biết giám-thị mà thôi
Lệ-minh đường nói:
— Hai ngài đã dạy như vậy, thì tôi xin nghĩ định.
Lệ-minh-đường nghĩ thầm: người đến đầu quân nhiều quá, làm thế mà khảo-sát cho khỏi lẫm, âu là trước hết ta hãy ra một cái đề-mục rất khó, để khiến kẻ nào bất tài phải khiếp-sợ mà tự lui trước
Lệ-minh-đường nghĩ vậy, mới bảo Quân-chỉnh-tư rằng:
— Giao-chiến ở trên mặt bể, cần nhất là nghề bắn, ngày nay ta hãy thi bắn trước. Kẻ nào bắn trúng hồng-tâm được 3 phát luôn thì bảy giờ mới cho thi các thứ võ-nghệ. Võ-nghệ hợp thức rồi, bảy giờ mới cho vào nội-trường để trần tả các phép thao lược.
Quân-chỉnh tư vâng mệnh, sửa-soạn cung tên và lớp bia để cho sĩ-tử vào thi bắn. Bấy giờ trời đã gần rõ, *Hàng-hiệu* xế bảo *Hoàng phủ thiếu-hoa* rằng:
Công-tử dẫn đẹp, nhưng cũng không đẹp bằng quan chánh chủ-khảo. Quan chánh chủ-khảo đây, nước da ngài trắng bạch như ngà, con mắt hữu-tinh, trông tựa một làn thu-thủy.
Hoàng-phủ thiếu-hoa nói:
— Ông ta mới 17 tuổi, đã liên trúng tam-nguyên, làm quan đến thượng thư, thế thì thiết tưởng cũng là cái khi thiêng của non sông chung đúc, ít khi có được vậy. Tôi đây bao giờ dám vì với người ấy.
Trong khi hai người đang nói chuyện với nhau thì Quân-chỉnh-tư đã truyền mệnh-lệnh quan chánh chủ-khảo, lập xong cái bia ở phía xa-xa từ chỗ đứng bắn cho đến chỗ đựng bia cách nhau 200 bước, lại bắn bằng một cái cung nặng non 200 cân.
Có nhiều người sức yếu, bắn không tới bia. Người nào phát thứ nhất không trúng thì không cho bắn phát thứ hai mà phát thứ hai không trúng thì không cho bắn phát thứ ba, bởi vậy thi được chừng lắm. Những người dự cuộc thi, thấy cái lối-thi khó-khăn như vậy mười phần giải tán mất đến sáu phần.
Lệ-minh đường ngồi coi thi mãi cho đến khi trời đã gần tối, mới lên kiệu về phủ. Ngày hôm ấy khảo-sát được bết cả các người ứng-thí ở *Bắc-kinh*. Trong số ấy chỉ có mấy người là mỗi người trúng được một phát mà thôi.
Lệ minh-đường bai quan phó chủ khảo rằng:
— Thế này mới biết là nhân-tài hiếm và khó thật!
Hai quan phó chủ-khảo nói:
— Quả có như vậy!
Nói xong, cùng nhau đứng dậy giải tán. *Hàng-hiệu* về đến nhà trọ, bảo *Hoàng-phủ thiếu-hoa* rằng:
— Quan chánh chủ-khảo chẳng những trông người diện-mạo tuấn-tú, mà xử sự lại nhanh nhẹn lạ thường. Xem như cái trường qui hôm nay thì thật khiến cho kẻ bất-tài không dám vào bắn mà tự phải thoái, không đến rồi mất cả lần với bạt châu vậy.
Hoàng-phủ thiếu-hoa nói:
— Đạt cái trường-qui ấy thì cuộc thi này không đến nỗi phải chờ đợi lâu ngày.
Sáng hôm sau các quan chánh, phó chủ-khảo lại đến thật sớm để dự cuộc thi. Các tỉnh-quan đương xe, người đến ứng-thí cũng đi cho nên khảo-thí được chóng, mỗi ngày có thể xét xong được mấy tỉnh. Đến ngày 4 tháng hai thì khảo thí đến tỉnh *Hồ-quảng*. *Hàng-hiệu* và *Hoàng phủ thiếu-hoa* hôm ấy mới đến kỳ vào thi.
Buổi tối hôm trước, *Lệ-minh-đường* bỏi nàng *Tố-hoa* rằng:
— Ngày mai đã đến kỳ khảo-thí về tỉnh *Hồ-quảng* đây chẳng biết *Hoàng-phủ thiếu-hoa* hình-dung diện-mạo thế nào?
Nàng *Tố hoa* nói:
— *Hoàng-phủ thiếu-hoa* mình cao hơn 8 thước, diện-mạo phúc hậu, mi thanh mục tú, trông tuổi đã nhận.
Sáng hôm sau, *Lệ-minh-đường* lại tới vũ-trường. Bấy giờ *Hàng-hiệu* và *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* đã đeo cung tên đứng ở bên cạnh. Khi gọi đến vũ-cử-nhân « *Hàng-hiệu* », *Hàng-hiệu* vội-vàng sụp lạy. *Lệ minh-đường* trông thấy dung-mạo khôi-ngô, liền khen ngợi rằng:
— Nhà ngươi đã thi đỗ vũ-cử nhân, nay đến dầu quân, chắc hẳn là một bậc hào-kiệt, vậy trong khi thi bắn, nên phải cẩn-thận mới chắc.
Hàng-hiệu vâng mệnh, giương cung ra bắn, quả-nhiên một phát đều đã trúng giữa đa, quân-sĩ reo rầm lên. *Hàng-hiệu* mừng lắm, bắn luôn hai phát nữa, cũng đều trúng cả. Các người đứng xem ai nấy đều vỗ tay mà khen ngợi rằng:
— Tử hôm thi đến giờ, mới có người này trúng được cả 3 phát, mà đều giữa đa, thật đáng gọi là một bậc anh-hùng
Hàng-hiệu vui mừng bội phần, lại sụp lạy mà bẩm rằng:
— Chúng tôi nhờ phúc-ấm của đại-nhân đã được trúng luôn 3 phát.
Lệ minh-đường vội vàng đỡ dậy mà rằng:
— Nhà ngươi đã có cái tài giỏi ấy, sau này chắc cũng là bạn đồng-liêu với nhau, há tất phải quá lễ. Vả tôi nay hãy còn trẻ tuổi, có dâu lại dám như vậy.
Hàng-hiệu lại rằ. Quân-chỉnh tư lại gọi đến tên *Vương thiếu-phủ*. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* chạy ra sụp lạy. *Lệ-minh-đường* đã có ý muốn từ trước, quả nhiên thấy *Vương-thiếu-phủ* là người mi thanh mục tú như lời nàng *Tố-hoa* đã nói với mình.
Lệ-minh-đường ngẫm nghĩ thương thầm: vợ chồng đã vì chàng mà bao tổn bao nhiêu tâm lực, ngày nay mới được trong-kiến. Nhưng có lẽ nào lại để cho chàng phải sụp lạy cho đang!
Lệ minh-đường nghĩ vậy, vội vàng đứng dậy mà bảo rằng:
— *Vương thiếu-phủ*! Thôi, nhà-ngươi ra mà bắn cung đi, bắt tất phải lạy nữa. (*Còn nữa*)

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant NGUYỄN-V.-LUẬN